

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เรื่อง มาตรฐานและหลักเกณฑ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน
ในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงานในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ความปลอดภัยในการทำงาน” หมายความว่า สภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ การประสบอันตราย โรค การเจ็บป่วย หรือความเดือดร้อนรำคาญเนื่องจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน

“สินค้าอันตราย” หมายความว่า สิ่งของ หรือวัตถุที่มีคุณสมบัติทางเคมีหรือทางกายภาพ หรือเพื่อสัมผัสกับสารอื่น เช่น อากาศ น้ำ แล้วเป็นอันตรายต่อคน ทรัพย์สิน หรือสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ ประเภทและชนิดของสินค้าอันตรายให้เป็นไป

ตามข้อบังคับขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Dangerous Goods Code หรือ IMDG CODE)

“พื้นที่อันตราย” หมายความว่า ห้องเก็บสินค้าที่ไม่มีอากาศถ่ายเท หรือ บริเวณอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกัน อันอาจเป็นอันตรายต่อลูกจ้างที่ทำงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล

หมวด ๑

ข้อกำหนดทั่วไป

ข้อ ๔ ให้นายจ้างจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับลูกจ้างใช้ในการทำงานบรรทุกหรือขนถ่ายที่เหมาะสม ไม่ชำรุดเสียหายอันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อลูกจ้างได้

ข้อ ๕ ให้นายจ้างจัดให้มีการชี้แจงให้ลูกจ้างมีความเข้าใจถึงขั้นตอนในการทำงานบนเรือ รวมถึงตลอดถึงการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เครื่องช่วยในการทำงานก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงาน

ข้อ ๖ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างสูบบุหรี่ในสถานที่หวงห้าม หรือสถานที่ที่ใกล้เคียงกับที่เก็บเชื้อเพลิง หรือสถานที่ซึ่งมีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย

ข้อ ๗ ให้นายจ้างควบคุมดูแลให้ลูกจ้างเดินทางกาบเรือที่ไม่ได้ทำการยกขนสินค้าขึ้นลง

ข้อ ๘ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างสวมรองเท้าหุ้มส้นพื้นยางในระหว่างการทำงาน

ข้อ ๙ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างสวมหมวกนิรภัยตลอดเวลาที่มีการทำงาน

ข้อ ๑๐ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างทำงานในบริเวณที่มีการเคาะสนิมเรือทาสีเรือ หรือเชื่อมโลหะในการซ่อมแซมเรือ

ข้อ ๑๑ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างทำงานในขณะที่เชือกหรือสลิงผูกเรือหย่อนหรือห่างจากหน้าทำอันอาจทำให้เกิดอันตรายต่อลูกจ้างได้

ข้อ ๑๒ ให้นายจ้างดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อการทำงานของลูกจ้าง ในกรณีที่พื้นที่ในการปฏิบัติงานมีคราบน้ำมันอันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อลูกจ้างได้

ข้อ ๑๓ ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างทำงานบนที่สูงเกินสี่เมตรขึ้นไป ในขณะที่มีพายุ ลมแรง ฝนตก หรือฟ้าคะนอง

หมวด ๒

ความปลอดภัยในการทำงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าทั่วไป

ข้อ ๑๔ ให้นายจ้างควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของคนคุมเครื่องกว้าน (WINCH MAN) ในการยกสินค้าขึ้นลง (การหะเบต - หะเรีย) โดยขณะยกสินค้าขึ้นลงต้องไม่กระตุกหรือกระชากอันอาจทำให้ลวดกว้านขาดเป็นอันตรายต่อลูกจ้าง และมีให้ทำการแขวนพักสินค้าในขณะที่ยกสินค้าขึ้นลง

ข้อ ๑๕ ให้นายจ้างควบคุมดูแลการใช้ลวดสลิงในการยกขนสินค้า มิให้ไปถูครูดกับขอบระวาง

ข้อ ๑๖ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณการทำงานในขณะที่ทำการยกขนสินค้าหนัก

ข้อ ๑๗ ให้นายจ้างควบคุมดูแลการให้สัญญาณปากระวางของลูกจ้างที่ทำหน้าที่ให้สัญญาณปากระวาง (SIGNAL MAN) โดยให้ยืนอยู่ในตำแหน่งที่คนคุม

เครื่องกว้าน (WINCH MAN) สามารถมองเห็นได้ชัดเจนโดยใช้สัญญาณมือทั้งสองข้าง และให้สัญญาณตามจังหวะของการทำงานไม่ให้เกิดความสับสนอันอาจก่อให้เกิดอันตรายได้

ข้อ ๑๘ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างขึ้นไปเกาะบนคู้สินค้าหรืออุปกรณ์ในการเกี่ยวคู้สินค้า (SPREADER) หรือห้อยโหนลวดสลิงในขณะที่ทำการยกขนคู้สินค้า

ข้อ ๑๙ ให้นายจ้างจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอต่อการมองเห็นสินค้าในระหว่างได้อย่างชัดเจนในระหว่างการทำงาน

หมวด ๓

ความปลอดภัยในการทำงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าอันตราย

ข้อ ๒๐ ให้นายจ้างจัดให้มีการชักธงสัญญาณสากลอักษร B (BRAVO) ในการบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าอันตรายในเวลากลางวัน และจัดให้มีโคมไฟสัญญาณแดงหนึ่งดวงในเวลากลางคืน

ข้อ ๒๑ ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์และเครื่องมือที่นำมาใช้ในการบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าอันตรายให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มั่นคง แข็งแรง สามารถใช้งานได้ดีและต่อเนื่อง และห้ามใช้ตะเกาหรือเครื่องมือที่มีปลายแหลมคมเกี่ยวหีบห่อ ถุง หรือภาชนะที่ห่อหุ้มสินค้าอันตราย

ข้อ ๒๒ ให้นายจ้างควบคุมดูแลให้มีการบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าอันตรายเป็นการเฉพาะ โดยไม่ให้มีการบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าอย่างอื่นในระวางเดียวกัน

ห้ามนายจ้างทำการบรรทุกสินค้าอันตรายปะปนกับสินค้าธรรมดา หรือสินค้าอันตรายที่มีไซ้ประเภทเดียวกัน

ข้อ ๒๓ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้มีการโยนหรือกระแทกสินค้าใน การบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าอันตราย

ข้อ ๒๔ การขนย้ายสินค้าซึ่งเป็นสารเคมีที่เป็นพิษต่อร่างกาย ได้แก่ แก๊สพิษ และสารเป็นพิษที่มีคุณสมบัติติดไฟด้วย (IMO CLASS 2.3 และ 6.1) ให้นายจ้าง จัดให้ลูกจ้างสวมใส่เสื้อผ้าที่มิดชิด สวมหน้ากากป้องกันสารพิษ ถุงมือยาง และ รองเท้ายางเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจและผิวหนัง

ข้อ ๒๕ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือหรือ สื่่ออื่นใดที่อาจทำให้เกิดความร้อนสูง หรือเกิดประกายไฟในระวางที่ทำการบรรทุก หรือขนถ่ายสินค้าอันตราย และให้ลูกจ้างงดสูบบุหรี่ในระวางโดยเด็ดขาด

ข้อ ๒๖ การยกขึ้นลงซึ่งสินค้าอันตรายที่บรรทุกด้วยถัง ภาชนะหรือหีบห่อ เป็นพิเศษ เช่น ถังบรรทุกสารเคมี ถังบรรทุกน้ำมัน ให้นายจ้างควบคุมดูแลให้ลูกจ้าง ปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ปลอดภัย

ข้อ ๒๗ ให้นายจ้างควบคุมดูแลให้ลูกจ้างใช้ความระมัดระวังในการเคลื่อนย้าย สินค้าอันตรายประเภทของแข็งและของเหลวที่มีไอระเหยไวไฟ และให้แยกเก็บไว้ใน ที่เย็นหรือห่างจากความร้อน หรือเปลวไฟ และสินค้าอันตรายประเภทอื่น ๆ

สินค้าอันตรายบางประเภทที่ลูกจ้างไม่ได้เมื่อมีฝนตก ให้นายจ้างสั่งให้ลูกจ้าง หยุดงานทันที

หมวด ๔

ความปลอดภัยในการทำงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าในพื้นที่อันตราย

ข้อ ๒๘ ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์ไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบที่ใช้ทำงานในพื้นที่อันตรายเป็นชนิดที่สามารถป้องกันความร้อน ฝุ่น การระเบิด การถูกไหม้ และไฟฟ้าลัดวงจร อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๒๙ ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นแก่การปฐมพยาบาล ลูกจ้างที่ได้รับอันตรายจากการทำงานตามความเหมาะสม

ข้อ ๓๐ ให้นายจ้างจัดให้มีผู้ควบคุมงานที่มีความรู้ความสามารถเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการปฏิบัติงานและการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน และปิดประกาศหรือแจ้งให้ลูกจ้างทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) ชี้แจงและชักชวนหน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการปฏิบัติงานและวิธีการป้องกันอันตรายให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

(๓) ควบคุมดูแลให้ลูกจ้างใช้และตรวจตราเครื่องป้องกัน และอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยที่ใช้ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งาน

ข้อ ๓๑ ให้นายจ้างห้ามลูกจ้างสูบบุหรี่หรือพกพาอุปกรณ์สำหรับจุดไฟหรือติดไฟเข้าไปในพื้นที่อันตราย

ข้อ ๓๒ ให้นายจ้างห้ามลูกจ้างที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่อันตราย

หมวด ๕

มาตรฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๓๓ ลูกจ้างต้องใช้หรือสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล
ให้นายจ้างสั่งหยุดการทำงานของลูกจ้างได้ทันทีและไม่ยินยอมให้ลูกจ้าง
เข้าทำงานจนกว่าจะใช้หรือสวมใส่อุปกรณ์

ข้อ ๓๔ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับสภาพ
ของงานซึ่งนายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างนั้น ต้องได้มาตรฐานดังต่อไปนี้

(๑) หมวกนิรภัยให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรม

(๒) รองเท้าหุ้มส้นพื้นยาง ทำด้วยหนังหรือผ้าหุ้มตลอด และมีพื้นรองเท้า
เป็นยางสามารถป้องกันการลื่นได้

(๓) รองเท้านิรภัยหุ้มแข้ง ต้องทำด้วยยาง หรือยางผสมวัสดุอื่น เมื่อสวมแล้ว
มีความสูงไม่น้อยกว่าครึ่งแข้ง ไม่ฉีกขาดง่าย สามารถกันน้ำและสารเคมีได้

(๔) ถุงมือต้องมีความเหนียว ไม่ฉีกขาดง่าย มีความยาวหุ้มถึงข้อมือ และ
ใช้สวมนิ้วมือได้ทุกนิ้ว เมื่อสวมแล้วสามารถเคลื่อนไหวนิ้วมือได้สะดวก ถ้าเป็น
ถุงมือยางต้องสามารถกันน้ำและกรดได้ด้วย

ข้อ ๓๕ ข้อกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยตามประกาศนี้ เป็นมาตรฐาน
ขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น

ข้อ ๓๖ งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์
คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลดังที่ระบุไว้ในประกาศนี้ นายจ้างอาจผ่อนผัน

ให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้นเฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

ไตรรงค์ สุวรรณคีรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม